

Рецензия

относно процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор по психология”

на дисертационен труд на тема „Отражение на пандемията от коронавирус върху отношенията между учители и родители”

Професионално направление: 3.2. „Психология“

Докторска програма: „Педагогическа и възрастова психология“

Докторант: Рам Винклер, ВСУ „Черноризец Храбър”, Катедра „Психология”

Научни ръководители: проф. д.н. Румен Стаматов и доц. д-р Ивайло Лазаров

Рецензент: проф. д-р Ваня Господинова Христова, съгласно Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 74 от 10.02.2026 г.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В съвременният глобализиращ се свят образователните системи са изправени пред редица предизвикателства свързани с преодоляването на кризи от различно естество, които оставят траен отпечатък върху живота на всеки един член от обществото и неговото функциониране в работна среда.

Пандемията от корона вирус доведе до значителни и внезапни промени свързани с ефективното училищно лидерство, качеството на работа на учителите, както и традиционните модели на общуване между родителите и учителите.

От тази гледна точка дисертационният труд на Рам Винклер разглежда актуална и значима проблематика в глобален аспект, а именно влиянието на кризата, породена от коронавируса, и преминаването към дистанционно обучение върху отношенията между учителите и родителите в израелското средно образование. Изследването има за цел да разкрие

възприятията на двете страни, трудностите, които те са срещнали при променените условия на общуване, и начина, по който те са се отразили върху функционирането на учениците в академичен, социален, емоционален и технологичен аспект. Освен това се разглежда и влиянието на демографските фактори върху комуникацията и възможностите за подобряване на бъдещото сътрудничество между училището и семейството.

Дисертационният труд на Рам Винклер е в обем от 341 страници, като съдържанието е структурирано в увод, пет глави, заключение, библиография и приложения. Основният текст съдържа 4 таблици. Цитирани са 262 източника на английски език и еврит.

Дефинирани са необходимите за дисертационното изследване параметри, а именно обект и предмет на изследване, основната цел на дисертационния труд и поставените за решаване задачи. Източниците са използвани коректно с прецизно оформени позовавания.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Структурата на дисертацията е логически изградена и подчинена на цялостното разработване на изследователския проблем, на проверката на поставената изследователска хипотеза и произтичащите от нея изследователски въпроси.

В **Увода** е представена аргументацията за избора на изследователската проблематика както и ролята на разглеждания проблем в теоретичен и практико-приложен аспект.

Първа глава **„Обзор на литературата”** е теоретична и съдържа седем параграфа. Представен е задълбочен теоретичен обзор на международни и израелски проучвания разглеждащи аспектите на взаимодействие между родители и учители.

Анализирани са и значимите фактори на въздействие на пандемията върху образователните системи, както и статуса и професионалното натоварване на учителите. Описани са промените свързани с реализирането на родителските роли, съществуващите теоретични модели за родителско участие, както и бариерите и предизвикателствата пред партньорството в образованието в условията на криза. Главата завършва с обобщение, посочваща разликата между теорията и практиката, формирайки основата на изследователския проблем.

Втора глава **„Методология на изследването“** е посветена на методологията и методиката на емпиричното изследване. Прецизно са формулирани целта, задачите, предмета на изследването, хипотезите и методите за анализ на данните. Извадката на изследваните лица включва 46 респондента – 21 учители и 25 родители от гр. Ейлат.

За събиране на необходимата информация са използвани полуструктурирани интервюта, както и ръководството за провеждане на интервютата. Описан е процесът на анализ на данните, включващ холистичен прочит и отворено, аксиално и селективно кодиране. Разгледани са и въпросите, свързани с надеждността на изследването, етиката и ролята на изследвателя.

В трета глава **„Резултати от гледна точка на учителите“** и четвърта глава **„Резултати от гледна точка на родителите“** е направен анализ на получените резултати от проведените интервюта съответно на учителите и родителите. Описани са променливите, обект на изследване в дисертацията, както и взаимовръзките между тях.

В пета глава **„Дискусия и изводи“**, получените резултати са интерпретирани от гледна точка на степента, в която потвърждават хипотезите. Въз основа на това са изведени изводи и са предложени възможности за практически приложения на резултатите от дисертационното изследване.

Изложението е написано логично, а докторанта демонстрира познаване на проблематиката и умения за логическа връзка между теоретичния подход и решаването на практическите въпроси.

В заключението е направено обобщение на получените резултати от дисертационното изследване. Посочените изводи следват от текста, логични са и са пряко обвързани с конкретната проблематика.

III. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът към дисертационния труд вярно и точно отразява дисертационния труд, а публикациите по него са достатъчни и включват съществени страни от работата на докторанта.

Авторското участие в получаването на **приносите** в дисертационния труд са адекватно отразени:

- Систематизирани са основни изследователски перспективи описващи взаимодействието между родители и учители в прогимназиален и гимназиален етап на образованието в Израел.
- Разкриването на детерминантите на родителското участие в училищния живот в условия на криза, спомага за по-голямата осведоменост на обществото относно динамичния и взаимен характер на отношенията между родители и учители в условия на несигурност.
- Резултатите от проведеното емпирично изследване, запълват съществуващ дефицит по отношение на разработването на целенасочени политики относно реализирането на взаимодействието между родители и учители в контекста на дистанционното обучение.
- Доказана е необходимостта от изграждане на устойчиви рамки за ефективна комуникация между училище и семейство, разработване на обучителни програми за подобряване на диалога и сътрудничеството, както

и системна подготовка за адекватна реакция както при извънредни ситуации, така и в условията на нормален учебен процес.

➤ Практико-приложната значимост на дисертацията се изразява в това, че резултатите от проведеното дисертационно изследване могат да се прилагат на практика от психолози и учители в изследваната културална среда.

По дисертационния труд има посочени три публикации, в които са представени съществени части от труда.

IV. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ:

По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки. В хода на разработването на дисертационния труд и в качеството ми на рецензент, докторанта се постара добросъвестно да отрази направените бележки.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд на **Рам Винклер** има характер на самостоятелно научно изследване. С него авторът разкрива своите задълбочени теоретични познания и умения за провеждане и интерпретиране на емпирични изследвания. Дисертацията съдържа приноси както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект.

Въз основа на изложеното по-горе, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Рам Винклер по „Педагогическа и възрастова психология“ професионално направление 3.2. „Психология“.

гр. Варна
10.03.2026 г.

Рецензент:
(проф. д-р Ваня Христова)